

- of Concepts of Corporate Social Responsibility]. *Ekonomika i suspilstvo*, iss. 6 (2016): 332-337. https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/57.pdf
- Myaskiv, H. V., and Pasinovykh, I. I. "Stalyi rozvytok i sotsialna vidpovidalnist v umovakh viiny v Ukraini" [Sustainable Development and Social Responsibility under War Conditions in Ukraine]. *Visnyk Nacionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriya «Problemy ekonomiky ta upravlinnia»*, vol. 7, no. 1 (2023): 21-36.
DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2023.01.021>
- Shvets, A. "Top-10 sotsialno vidpovidalnykh kompanii" [Top 10 Socially Responsible Companies]. *Dilova stolytsia*. November 28, 2024. <https://www.dsnews.ua/ukr/economics/top-10-socialno-vidpovidalnih-kompaniy28112023-491434>
- Shyrokovska, M. S. "Kontseptualni zasady rozuminnia vplyvu servisizatsii biznesu na stalyi rozvytok suspilstva" [Conceptual Foundations of Understanding the Impact of Business Servitization on Sustainable Development of Society]. *Sotsialni tekhnologii: aktu-*

- alni problemy teorii ta praktyky*, no. 98 (2023): 51-61.
DOI: <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2023.98.6>
- "Vidpovidalna povedinka biznesu v chasy viiny v Ukraini. Doslidzhennia kontekstu" [Responsible Business Behavior During the War in Ukraine. Studying the Context]. *UNDP Ukraina*. October 03, 2023. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vidpovidalna-povedinka-biznesu-v-chasy-viiny-v-ukrayini-doslidzhennya-kontekstu>
- "yeRobota: Hranty vid derzhavy na vidkryttia chy rozvytok biznesu" [ERobota: Grants from the State for Opening or Developing a Business]. *Ministerstvo ekonomiky Ukrainy*. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=94321ef8-1418-479c-a69f-f3d0fdb8b977&title=Robota-GrantiVidDerzhavi-NaVidkryttiaChiRozvytokBiznesu>
- "Zvit zi staloho rozvytku" [Report on Sustainable Development]. *Nova poshta*. 2022. https://novaposhta.ua/csr/build/pdf/NP-Report%202022_UKR_27-12-2023.pdf

УДК 336.2

JEL: D21; D81; D92; H12; M11; O22

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-300-307>

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА ІМПЕРАТИВИ ПОСИЛЕННЯ

©2024 СКОРОПАД І. С., ЛАЗАРЄВ О. М.

УДК 336.2

JEL: D21; D81; D92; H12; M11; O22

Скоропад І. С., Лазарєв О. М. Фінансова стійкість підприємства в умовах кризи: нові виклики та імперативи посилення

У статті актуалізується проблематика забезпечення фінансової стійкості в системі сталого функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. Аргументовано, що фінансову стійкість підприємства слід розглядати значно ширше, ніж як лише питання формування раціональної структури капіталу підприємства. Метою дослідження є узагальнення та подальший розвиток концепційних засад і положень управлінського характеру (виклики та інструменти посилення) в системі управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах кризи. Показано, що повномасштабна війна призвела до значного послаблення фінансової стійкості вітчизняних підприємств. Вказано на провідні складові фінансової стійкості суб'єктів господарювання, що зазнали послаблення, а також потребують посилення в умовах наявної системної кризи. Йдеться про фінансову незалежність, фінансові ризики та загрози, маневровість власного капіталу, якість фінансово-економічних відносин з фінансовими партнерами та контрагентами. Доведено, що задля відновлення фінансової стійкості, а також поліпшення фінансово-економічного стану та життєздатності й економічної безпеки вітчизняного бізнесу топ-менеджменту вітчизняних суб'єктів господарювання слід реалізувати системну сукупність заходів, зокрема таких, як: диверсифікація бізнесу; пошук нових шляхів формування доходу та власного капіталу; оптимізація ресурсного забезпечення бізнесу; перерозподіл капіталу в більш продуктивні сфери; страхування воєнних ризиків і загроз; заміщення банківського кредитування; співпраця з критично важливими контрагентами у сфері моніторингу та гарантування їх фінансової стійкості; підтримання необхідного обсягу та рівня оборотного капіталу; перехід від інвестування довгострокових активів у менш строкові проекти вкладення капіталу; підтримка ділової активності через аутсорсинг; заміщення інвестицій за рахунок грошових засобів іншими формами; проведення спільних моніторингових заходів з покупцями та споживачами на предмет розвитку їх фінансової грамотності; укладання довгострокових контрактів з різними контрагентами – постачальниками елементів матеріально-технічної та техніко-технологічної бази виробництва.

Ключові слова: фінанси, фінансовий менеджмент, фінансова стійкість, фінансові ризики, війна, виклики, проблеми, шляхи посилення, ризик-менеджмент.

Рис.: 2. Бібл.: 16.

Скоропад Ірина Станіславівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: skoropad.iryana@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5450-0997>

UDC 336.2

JEL: D21; D81; D92; H12; M11; O22

Skoropad I. S., Lazarev O. M. Financial Stability of the Enterprise in Crisis Conditions: New Challenges and Imperatives of Strengthening

The article updates the issues of ensuring financial stability in the system of sustainable functioning and development of economic entities. It is argued that the financial stability of the enterprise should be considered much more widely than only the issue of the formation of a rational capital structure of the enterprise. The aim of the study is to generalize and further develop the conceptual principles and provisions of a managerial nature (challenges and strengthening tools) in the system of managing the financial stability of the enterprise in the conditions of the crisis. It is shown that the full-scale war led to a significant weakening of the financial stability of domestic enterprises. The leading components of the financial stability of business entities that have weakened and also need to be strengthened in the conditions of the existing systemic crisis are indicated. It is about financial independence, financial risks and threats, maneuverability of own capital, quality of financial and economic relations with financial partners and counterparties. It is proved that in order to restore financial stability, as well as to improve the financial and economic condition and viability and economic security of domestic business, the top management of domestic business entities should implement a systemic set of measures, including: business diversification; the search for new ways of generating income and equity; optimization of business resources; redistribution of capital to more productive areas; insurance against military risks and threats; replacement of banking lending; cooperation with critical counterparties in the field of monitoring and guaranteeing their financial stability; maintaining the necessary volume and level of working capital; transition from investing long-term assets to shorter-term capital investment projects; supporting business activity through outsourcing; substitution of investments at the expense of monetary funds in other forms; conducting joint monitoring activities with buyers and consumers for the development of their financial literacy; concluding long-term contracts with various contractors – suppliers of elements of the material, technical and technical-technological base of production.

Keywords: finance, financial management, financial stability, financial risks, war, challenges, problems, ways of strengthening, risk management.

Fig.: 2. **Bibl.:** 16.

Skoropad Iryna S. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finances, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: skoropad.iryana@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5450-0997>

Lazarev Oleksandr M. – Postgraduate Student of the Department of Management and International Entrepreneurship, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2048-418X>

Стала життєздатність і стабільний розвиток підприємств залежать від низки обставин. Це і якісний менеджмент, і наявність ресурсів, і здатність якісно планувати й ефективно втілювати в життя стратегії та програми маркетингу тощо. Проте існує такий аспект, що об'єднує всі ці характеристики та справедливо вважається провідним у системі умов стабільного поступу суб'єкта господарювання. Це його фінансова стійкість.

Фінансова стійкість – це значно ширше, ніж спроможність підприємства формувати та розміщувати свій капітал. Це і здатність акумулювати (а отже, бути інвестиційно привабливим) фінансовий та інший ресурс, налагоджувати гарні відносини з партнерами по бізнесу, зокрема інвесторами, раціонально розміщувати й ефективно використовувати капітал, і спроможність його нарощувати, забезпечуючи ще кращі фінансово-економічні позиції, капіталізуючи бізнес і створюючи передумови для подальшої капіталізації та зростання, посилення фінансової, а через неї й економічної міцності підприємства.

Саме тому актуалізується завдання розгляду фінансової стійкості підприємства з таких значно ширших позицій, і відповідний підхід, своєю чергою, підвищує попит науковців і практиків на нові розробки в цій царині.

Аналіз останніх публікацій науковців засвідчив високий рівень попиту на дослідження у сфері фінансового менеджменту, що безпосередньо стосуються проблематики фінансової стійкості суб'єктів господарювання, тим більше України та ще й в умовах повномасштабної війни.

Загальні теоретико-методичні засади управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання достатньо добре розкриті в публікаціях таких вітчизняних науковців, як Бечко П. К., Непочатенко О. А. [1], Іванюк У. В., Хамар Я. О. [9], Теницька Н. Б., Гришко Ю. С. [11], Васильців Т. Г. [15] та ін.

Проблематика як ідентифікації ризиків і загроз, так і засобів посилення фінансової стійкості підприємств, зокрема в умовах системної кризи, аналізується в дослідженнях таких учених, як Білик М. Д. [2], Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. [3], Гавриленко Н. Г., Олійник О. В. [4], Гавриш О. М., Пильнова В. П., Пісковець О. В. [5], Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. [6], Зайченко В. В. [7], Іванюк У. В. [8], Олесенко І. С. [10], Уразалієв Р. М. [12], Шушкова Ю. В. [13; 14] та ін.

Водночас нові виклики війни та системної кризи в Україні обумовлюють гостру потребу в подальших наукових дослідженнях, які стосуються, з одного боку, ідентифікації проблематики гаран-

тування фінансової стійкості за такої складної ситуації, а з іншого боку, – обґрунтування нових дієвих і ефективних механізмів, інструментів і засобів управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання.

Метою статті є узагальнення та подальший розвиток концепційних засад і положень управлінського характеру (виклики та інструменти посилення) в системі управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах кризи.

Повномасштабна війна та обумовлена нею загальна криза, в якій донині перебувають вітчизняні підприємства й організації, безумовно, ускладнила питання фінансового менеджменту та привела до актуалізації нової проблематики в царині фінансової стійкості бізнесу (*рис. 1*). Своєю чергою, послаблення фінансової стійкості – це прямий шлях до дестабілізації фінансово-економічного ситуації суб'єкта господарювання, а надалі – втрати ліквідності, стійкості та початку процесів банкрутства. Відповідно, до питань збереження, а в ідеалі – забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості вітчизняних підприємств має бути прикута значна увага з боку їх топ-менеджменту. При тому, значно легше управляти аспектами фінансової стійкості, коли підприємство розвивається (збільшуються його доходи, високою є рентабельність, наявний прибуток, що може скеровуватися на різні цілі), однак потенціал посилення стійкості наявний і за кризових ситуацій.

Отже, вітчизняним суб'єктам господарювання слід знати про ці та інші ускладнення, моніторити та передбачати виникнення і посилення ускладнень з боку тих чи інших фінансових викликів, ризиків і загроз, своєчасно на них реагувати та гарантувати, тим самим, належний рівень власної фінансової стійкості.

Зазначеному сприятиме і впровадження дієвих інструментів посилення фінансової стійкості бізнесу в умовах системної кризи (*рис. 2*).

Політика посилення фінансової стійкості суб'єкта господарювання тісно корелює з розумінням тих чинників, на які слід впливати задля зміни ситуації на краще, або іншими словами – поліпшення забезпеченості підприємства капіталом, визначення та використання найбільш оптимальних джерел залучення коштів, раціональної алокації та формування структури капіталу, ефективного його використання.

Зокрема, *внутрішнє середовище* підприємства включає такі фактори, як обсяг виробництва, вартість активів, власний капітал, прибуток, рентабельність активів, рентабельність продажів, ліквідність і заробітна плата. Вони є ендогенними змін-

ними, які необхідно враховувати при моделюванні впливу та виявленні залежностей між змінами цих чинників та змінами в параметрах фінансової стійкості бізнесу.

Іншими словами, екзогенні змінні у відповідних економіко-математичних моделях є тими змінними, значення яких вже відомі перед тим, як модель буде побудована. Ці змінні включають рівні кредиторської заборгованості, дебіторської заборгованості, поточних зобов'язань, поточних активів та обсягу фонду робочого часу на підприємстві.

Фактори *зовнішнього середовища*, або макроекономічні показники, що впливають на діяльність підприємства та визначають умови його функціонування, є змінними, які розвиваються поза межами прямої діяльності підприємства. Серед цих змінних можна відмітити: індекс споживчих цін (порівняно з попереднім періодом); демографічні та соціальні зміни, обсяги експорту та імпорту; зміни в доходах населення, обсяг валового внутрішнього продукту (порівняно з відповідним періодом минулого року).

Фінансовий стан підприємства є результатом взаємодії різних елементів його фінансової системи. Він визначається сукупністю факторів виробництва й управління та характеризується набором показників, що вказують на наявність, розподіл і використання фінансових ресурсів. Фінансовий стан підприємства залежить від успішності його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, тому всі ці аспекти мають велике значення для нього.

Потрібна інформаційно-аналітична підтримка для стратегічного управління фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання. Це означає забезпечення необхідною інформацією про фінансову безпеку, ризики, фінансові інтереси та реалізацію цих інтересів, аналіз, планування та ухвалення ефективних управлінських рішень для забезпечення належного рівня фінансової стійкості корпоративної структури.

Основне правило полягає в тому, що необхідно вивчати зовнішнє та внутрішнє середовище, у тому числі їх взаємозв'язок і взаємозалежність. Не існує явищ або подій, що мають лише позитивні або лише негативні наслідки, тому кожен фактор зовнішнього або внутрішнього середовища повинен бути ретельно проаналізований щодо механізмів та результатів впливу. Для визначення стратегічних пріоритетів фінансової стійкості підприємства слід використовувати алгоритм, який включає комплексний підхід і складається з основних функцій, таких як стратегічний аналіз, стратегічне планування, контролінг, бюджетування та аудит.

Рис. 1. Нова проблематика забезпечення фінансової стійкості вітчизняних підприємств в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

Для забезпечення зазначених стратегічних змін важливо зрозуміти, що життєзабезпечення суб'єкта господарювання залежить від балансу між внутрішнім і зовнішнім середовищем. Цей баланс включає в себе фактори, які впливають на діяльність підприємства (загрози і можливості), особливо на фінансову безпеку, що існують у зовнішньому середовищі. Фінансовий стан підприємства залежить від того, наскільки успішно воно реагує на зовнішні впливи. При аналізі зовнішньої ситуації необхідно виділяти найважливіші фактори на даний період часу. При вирішенні завдань різного рівня важливо з'ясувати, чи можна контролюва-

ти критичні фактори. Один із поширених методів оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на фінансову стійкість, – SWOT-аналіз.

Підкреслимо, що ключовими учасниками впровадження стратегії зі зміцнення фінансової стійкості підприємства є його топ-менеджмент, якому доручено визначити напрямки розвитку фінансової безпеки наступних 5 років, вести та контролювати виконання стратегії. Крім того, важливою є роль фінансового підрозділу, який відповідає за моніторинг фінансових показників, аналіз інформації та її надання спеціа-

Рис. 2. Інструментарій посилення фінансової стійкості вітчизняних підприємств в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

лістам для підтримки підприємства, а також управління формуванням резервного та страхового капіталу.

Управління фінансовою безпекою підприємства включає в себе визначення ролі виробничого підрозділу для прийняття стратегічних рішень щодо перепрофілювання виробничої програми. Основна мета полягає в забезпеченні сталих фінансових ресурсів, збільшенні фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства, а також захисту від фінансових ризиків.

Досягнення цієї мети буде здійснено шляхом виконання таких завдань підприємства, як:

- 1) збільшення доходу, скорочення витрат, підвищення прибутку;
- 2) зміцнення фінансової стійкості;
- 3) поліпшення ліквідності та платоспроможності;
- 4) збільшення ринкової вартості компанії;
- 5) створення страхового та резервного фондів;
- 6) здійснення інвестицій для модернізації технологічної бази та підняття інноваційного потенціалу на конкурентному ринку;
- 7) удосконалення фінансового ризик-менеджменту в компанії.

ВИСНОВКИ

Повномасштабна війна призвела до значного послаблення фінансової стійкості вітчизняних підприємств, притому за всіма її провідними складовими, а саме:

- ✦ *фінансовою незалежністю* (через зниження прибутковості, а отже, ускладнення формування капіталу з власних джерел, зростання зовнішніх боргових зобов'язань через ускладнення внутрішнього інвестування, послаблення ділової активності, а значить, кризи своєчасності та повноти розрахунків);
- ✦ *фінансовими ризиками* (підвищення ризиків втрати майна та активів унаслідок бойових дій, ускладнення страхування воєнних ризиків, посилення політико-економічної, а через неї фінансової кризи, ускладнення банківського та іншого кредитування, зростання фінансових ризиків у зв'язку з неплатоспроможністю контрагентів);
- ✦ *маневровістю власного капіталу* (вимивання оборотних активів через стагнацію економіки та зниження ділової активності, розбалансування структури та алокації капіталу, наростання власного капіталу на тлі скорочення власних оборотних активів, уповільнення ділової активності);
- ✦ *якістю відносин з фінансовими партнерами* (посилення складності залучення інвестицій через замороження інвестиційної активності, обмеження джерел формування доходів через відмову у власному фінансуванні інвестиційних проектів партнерів, ускладнення залучення венчурного фінансування, а відповідно, зниження інноваційної активності);
- ✦ *якістю відносин з контрагентами* (зростання ризиків банкрутства покупців та споживачів продукції, збільшення неплатежів, перебої з постачанням елементів матеріально-технічної та техніко-технологічної бази через затримки у власних розрахунках, зростання конфліктності у відносинах).

Задля відновлення фінансової стійкості, а також поліпшення фінансово-економічного стану, а відповідно, життєздатності й економічної безпеки бізнесу топ-менеджменту вітчизняних суб'єктів господарювання слід реалізувати системну сукупність заходів за такими напрямками:

- ✦ *посилення фінансової автономії* (диверсифікація бізнесу, пошук нових шляхів формування доходу та власного капіталу, оптимізація ресурсного забезпечення бізнесу, перерозподіл капіталу в більш продуктивні сфери, поживлення ділової активності за-

дяки врахуванню сезонності, специфіки поведінки груп покупців тощо);

- ✦ *зниження рівня вливу фінансових ризиків і загроз* (страхування воєнних ризиків і загроз, включно з переміщенням частини активів і операцій за кордон та/чи на території тилових регіонів країни, заміщення банківського кредитування, співпраця з критично важливими контрагентами у сфері моніторингу та гарантування їх фінансової стійкості);
- ✦ *підвищення рівня маневровості власного капіталу* (підтримання необхідного обсягу та рівня оборотного капіталу, у т. ч. шляхом вивільнення частини постійних активів, перехід від інвестування довгострокових активів у менш строкові проекти вкладення капіталу, підтримка ділової активності через аутсорсинг);
- ✦ *поліпшення відносин підприємства із суб'єктами фінансової сфери країни/регіону* (заміщення інвестицій за рахунок грошових засобів іншими формами на кшталт лізингу і т. п., пошук і налагодження співпраці з інвестиційними партнерами з-за кордону, заміщення венчурного інвестування налагодженням кластерної співпраці у сфері фінансування інновацій);
- ✦ *підвищення якості фінансово менеджменту у відносинах з провідними контрагентами* (проведення спільних моніторингових заходів з покупцями та споживачами на предмет розвитку їх фінансової грамотності, укладання довгострокових контрактів з різними контрагентами – постачальниками елементів матеріально-технічної та техніко-технологічної бази виробництва).

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методики аналізу фінансової стійкості суб'єктів господарювання з урахуванням визначених викликів, ризиків та загроз. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бечко П. К., Непочатенко О. А. Сутність платоспроможності підприємства. *Вісник ХНТУСГ. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 98. С. 104–110. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/47659/1/Visnyk_98_2010_18.pdf
2. Білик М. Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. Вип. 5. С. 51–56. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/9c8f84b8-c13c-43e5-83aa-fc15906f15a0>
3. Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. Характеристика функціональних складових економічної без-

- пеки сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. *Економічний дискурс*. 2017. № 1. С. 161–172.
4. Гавриленко Н. Г., Олійник О. В. Оптимізація інноваційно-інвестиційних процесів підприємства на основі використання ІКТ. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 2. С. 110–120. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.2.12>
  5. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Писковець О. В. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 109–113. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.12.109](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.12.109)
  6. Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 3. С. 152–158. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.152.158>
  7. Зайченко В. В. Концептуальні засади формування інструментів державної політики забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки. *Сталий розвиток економіки*. 2019. № 3. С. 5–11.
  8. Іванюк У. В. Теоретичне підґрунтя дослідження резильєнтності соціально-економічної системи в умовах впливу глобальних тенденцій. *Напрями глобальної нестабільності*: кол. монографія. Харків: Новий курс, 2022. С. 284–290.
  9. Іванюк У. В., Хамар Я. О. Поняття та структурно-функціональні напрями дослідження економічної стійкості сектора малого і середнього підприємництва. *Академічні візії*. 2023. Вип. 23. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10276023>
  10. Олесенко І. С. Платоспроможність підприємства в системі забезпечення фінансової безпеки: сутність та роль. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 12/3. С. 45–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efcpr_2017_12%283%29_12
  11. Теницька Н. Б., Гришко Ю. С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 372–376. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/75.pdf>
  12. Уразалієв Р. М., Васильців Т. Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.2. С. 153–158.
  13. Шушкова Ю. В. Напрями удосконалення державної політики забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в Україні. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 38. С. 268–275. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_38_33
  14. Шушкова Ю. В. Формування середовища безпеки міжнародної фінансово-економічної діяльності вітчизняних суб'єктів бізнесу. *Підприємництво і торгівля*. 2016. Вип. 20. С. 71–74. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1100103>
  15. Vasylytsiv T. The Economic Security of Ukraine Business: Strategy and Mechanisms for Strengthening. Lviv: Aral, 2008.
  16. Lupak R., Mazyuk B., Zaychenko V. et al. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. Vol. 8 No. 1. P. 70–88. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>

REFERENCES

- Bechko, P. K., and Nepochatenko, O. A. "Sutnist platospromozhnosti pidpriemstva" [The Essence of the Solvency of the Enterprise]. *Visnyk KhNTUSH. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, no. 98 (2015): 104-110. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/47659/1/Visnyk_98_2010_18.pdf
- Bilyk, M. D. "Rol stabilnoi diialnosti pidpriemstv u yikh finansovii bezpetsi" [The Role of Stable Activity of Enterprises in Their Financial Security]. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, iss. 5 (2008): 51-56. <https://ir.kneu.edu.ua/items/9c8f84b8-c13c-43e5-83aa-fc15906f15a0>
- Havrylenko, N. H., and Oliinyk, O. V. "Optymizatsiia innovatsiino-investytsiinykh protsesiv pidpriemstva na osnovi vykorystannia IKT" [Optimization of Innovation and Investment Processes of the Enterprise Based on the Use of Information and Communication Technologies]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, no. 2 (2023): 110-120. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.2.12>
- Havrysh, O. M., Pylnova, V. P., and Piskovets, O. V. "Innovatsiine pidpriemnytstvo: sutnist, znachennia ta problemy v suchasnykh umovakh funktsionuvannia" [Innovative Entrepreneurship: Essence, Meaning and Problems in the Modern Conditions of Functioning]. *Ekonomicna ta derzhava*, no. 12 (2020): 109-113. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.12.109](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.12.109)
- Ivaniuk, U. V. "Teoretychne pidgruntia doslidzhennia rezylentnosti sotsialno-ekonomichnoi systemy v umovakh vplyvu hlobalnykh tendentsii" [The Theoretical Basis of the Study of the Resilience of the Socio-economic System Under the Influence of Global Trends]. In *Napriamy hlobalnoi nestabilnosti*, 284-290. Kharkiv: Novyi kurs, 2022.
- Ivaniuk, U. V., and Khamar, Ya. O. "Poniattia ta strukturno-funktsionalni napriamy doslidzhennia ekonomichnoi stiikosti sektora maloho i sereidnyoho pidpriemnytstva" [Concepts and Structural and Functional Directions of Research on the Economic Sustainability of the Small and Medium-Sized Business Sector]. *Akademichni vizii*, no. 23 (2023). DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10276023>
- Lupak, R. "Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy". *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, vol. 8, no. 1 (2022): 70-88. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>

Olesenko, I. S. "Platospromozhnist pidpriemstva v systemi zabezpechennia finansovoi bezpeky: sutnist ta rol" [Solvency of the Enterprise in the Financial Security Implementation System: Its Essence and Role]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 12/3 (2017): 45-51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ec-fipr_2017_12%283%29__12

Shushkova, Yu. V. "Formuvannia seredovyshcha bezpeky mizhnarodnoi finansovo-ekonomichnoi diialnosti vitchyznianskykh subiektiv biznesu" [Formation of Security Environment for the International Financial & Economic Activity of Domestic Business Subjects]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, iss. 20 (2016): 71-74. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1100103>

Shushkova, Yu. V. "Napriamy udoskonalennia derzhavnoi polityky zabezpechennia finansovoi bezpeky subiektiv pidpriemnytstva v Ukraini" [Directions of Public Policy Improvement of Financial Safety Providing of Entrepreneurship in Ukraine]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, iss. 38 (2014): 268-275. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_38_33

Tenytska, N. B., and Hryshko, Yu. S. "Teoretychni aspekty otsinky platospromozhnosti pidpriemstva v suchasnykh umovakh" [Theoretical Aspects of Assessment of Solvency of the Enterprise in Modern Conditions]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 5 (2015): 372-376. <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/75.pdf>

Urazaliiev, R. M., and Vasylytsiv, T. H. "Uzahalennia kontseptualnykh osnov ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Generalization of the Conceptual Foundations of Economic Security of the Enterprise]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 21.2 (2011): 153-158.

Vasylytsiv, T. *The Economic Security of Ukraine Business: Strategy and Mechanisms for Strengthening*. Lviv: Aral, 2008.

Vasylytsiv, T., Lupak, R., and Vasylytsiv, V. "Kharakterystyka funktsionalnykh skladovykh ekonomichnoi bezpeky sektoru informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii Ukrainy" [Characteristics of the Functional Components of the Economic Security of the Information and Communication Technologies Sector of Ukraine]. *Ekonomichnyi dyskurs*, no. 1 (2017): 161-172.

Yepifanova, I. Yu., and Hladka, D. O. "Metodychni pidkhody do otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva" [Methodological Approaches to Assessing the Innovation Potential of the Enterprise]. *Innovation and Sustainability*, no. 3 (2022): 152-158. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.152.158>

Zaichenko, V. V. "Kontseptualni zasady formuvannia instrumentiv derzhavnoi polityky zabezpechennia tekhnolohichnoi konkurentospromozhnosti ekonomiky" [Conceptual Foundations of Forming State Policy Instruments to Provide Technological Competitiveness of Economy]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 3 (2019): 5-11.

УДК 65.012.8
JEL: D81; H12; L23; L74; M21
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-307-316>

МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК БАЗИС ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

©2024 ВОЛОШАН М. О.

УДК 65.012.8
JEL: D81; H12; L23; L74; M21

Волошан М. О. Моніторинг результатів функціонування будівельних підприємств як базис оцінювання економічної безпеки

У статті проведено моніторинг результатів функціонування будівельних підприємств як базис оцінювання економічної безпеки. Встановлено, що ситуація на ринку будівництва щороку погіршується, помітно суттєве скорочення кількості будівельних підприємств, що обумовлено низкою факторів, серед яких можна виділити: вторгнення росії, економічну нестабільність, зростання вартості будівельних матеріалів, високий рівень адміністративних бар'єрів та регуляторних вимог, а також дефіцит кваліфікованих кадрів у зв'язку з веденням воєнного стану та мобілізацією працівників. Зазначено, що зниження обсягів виробленої та реалізованої продукції будівельних підприємств України протягом останніх років, а також скорочення кількості діючих підприємств і зайнятих працівників, безумовно, впливає на фінансові результати діяльності галузі, що, своєю чергою, негативно позначається на фінансових результатах. Відзначено, що тісна співпраця з державними, регіональними та місцевими органами влади, а також збройними силами є критично важливою для забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств. Тому керівництву підприємств варто розробляти ефективні механізми взаємодії, обміну інформацією та координації дій з метою мінімізації ризиків і швидкого реагування на проблеми. Також необхідно мати плани кризового управління, які стануть основою для забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в умовах війни. Такі плани повинні включати стратегії відновлення, управління ризиками та варіанти виходу з кризових ситуацій. Зроблено висновок, що забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств під час воєнного стану потребує комплексного підходу та детального стратегічного планування. Основними елементами цього є: створення резервів ресурсів; розробка планів евакуації та заходів для захисту працівників; розвиток співпраці з державними органами та військовими адміністраціями, а також розробка планів для ефективного кризового управління. Лише завдяки реалізації цих заходів підприємства зможуть працювати стабільно та сприяти відновленню національної економіки, навіть за умов складних і непередбачуваних ситуацій.